

ความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ศิริวรรณ กันทะเสน*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 103 คน จากประชากร จำนวน 140 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นมากที่สุดคือ โดยมความคิดเห็นด้านการกำหนดกลยุทธ์ รองลงมาคือด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผล ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา พบว่าครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

บทนำ

การวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะว่าการวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน มีการศึกษาสถานะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ศึกษานาน เขต 1 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาจึงต้องนำระบบการวางแผนกลยุทธ์ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเป็นเครื่องมือที่จะดำเนินงานจัดการศึกษา ตามภารกิจหลักในการบริหารงานในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยมีขอบข่าย ในการบริหารงาน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) จากการศึกษาสภาพปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ การการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การส่งเสริมการบริหารจัดการตามกรอบโครงสร้างขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แม้การจะมีตัวแทนชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ก็ไม่มีบทบาทมากนักหรือน้อยมากในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้มีความเป็นรูปธรรมที่ทำให้ภารกิจหลักของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามี ความจำเป็นที่จะต้องศึกษาความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 140 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 1 ปีการศึกษา 2560 ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยเทียบสัดส่วน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 103 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยเทียบสัดส่วน ประกอบไปด้วยครูเพศชายร้อยละ 41.70 ครูเพศหญิงร้อยละ 58.30 และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 8.70 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5–10 ปี ร้อยละ 20.40 และครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 70.90 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผล นำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาและนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้เกี่ยวกับบริหารงานของสถานศึกษาจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .976 การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อยืนยันและขอความอนุเคราะห์ต่อผู้อำนวยการในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตส่งแบบสอบถามไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 103 ฉบับ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด เลือกฉบับที่สมบูรณ์มาจัดระบบข้อมูลลงรหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) คือ ค่าร้อยละ

(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Stand deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วย การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีอิสระต่อกัน โดยใช้ T – test แบบ Independent Samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance - ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในโดยภาพรวมและรายได้ ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้น ด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านการกำหนดกลยุทธ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่งได้ปรับเปลี่ยนการวางแผนการบริหารสถานศึกษาจากการวางแผนแบบเดิมทั่วไปมาเป็นการวางแผนแบบกลยุทธ์ เนื่องจากการวางแผนทั่วไปแบบเดิมนั้นขาดรูปแบบการดำเนินงานอย่างเป็นระบบไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับองค์การมาเป็นฐานข้อมูล ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่อยู่รอบสถานศึกษามาเป็นฐานข้อมูลในการวางแผน จะวางแผนบนความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการของผู้ที่วางแผน หรือฐานของข้อมูลในปัจจุบันเป็นที่ตั้งในการวางแผน จึงทำให้แผนที่ได้ขาดประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามแผนมีปัญหา หรือไม่ประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ ส่วนการวางแผนกลยุทธ์นั้น เป็นการวางแผนที่มีการวิเคราะห์สภาพทั้งภายใน – นอก ของสถานศึกษา ทำให้รู้จักจุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษา ทำให้รู้ถึงโอกาสหรืออุปสรรคของสภาพแวดล้อมภายนอก จึงนำข้อมูลเหล่านั้นมา

พิจารณาประกอบการวางแผน จึงทำให้แผนกลยุทธ์มีความชัดเจน มีแนวทางที่ชัดเจน ปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางในการจัดการศึกษาตามแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่งจึงยกเลิกการวางแผนแบบเดิม ๆ มาเป็นการวางแผนแบบกลยุทธ์ จึงทำให้สภาพการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของลลนา และอ้อม (2556) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย (เขตภาคกลาง) พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพครูและผู้บริหาร พบว่ามีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบในภาพรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิจัยของวรพล อุ้นทะวาริ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 พบว่า 1) ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอภิปรายแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละองค์ประกอบ การกำหนดปัจจัยภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สอดคล้องกับวิจัยของหยดฟ้า ราชมณี (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ครบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการประเมินสถานภาพของโรงเรียนด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียน ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการยกร่างและการตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์และผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้มีปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานศึกษามีการนำนโยบายของต้นสังกัดมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา สอดคล้องกับวิจัยของหยดฟ้า ราชมณี (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ

ประถมศึกษาในภาคใต้ดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ครบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการประเมินสถานภาพของโรงเรียนด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียน ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการยกย่องและการตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์และผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้มีปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวิจัยของปภิตตา ศรีพั้ว (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านการกำหนดทิศทางของโรงเรียน และด้านการกำหนดกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานศึกษามีการกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของสถานศึกษา และ สถานศึกษามีการกำหนดกลยุทธ์โดยมีดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จเพื่อเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จ สอดคล้องกับวิจัยของรัชนีพร ชัยชญา (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า 1) การบริหารระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับวิจัยของสายฝน ภาณุมาศ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดผลงานหลักกับการวางแผนกลยุทธ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวม ในการวางแผนกลยุทธ์ของเพื่อวางแผนงบประมาณมีตัวชี้วัดผลงานหลักอยู่ในระดับมาก การวางแผนกลยุทธ์เพื่อวางแผนงบประมาณมีตัวชี้วัดผลงานหลักอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านของภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ตัวชี้วัดผลงานหลักสัมพันธ์กับการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานศึกษามีกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนงาน/ โครงการ / กิจกรรม ในแผนกลยุทธ์ และมีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในแต่ละปี สอดคล้องกับวิจัยของพิมลพรรณ ดุยยามิ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน พบว่า โดยภาพรวม การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน โดยเรียง

ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การจัดโครงสร้างและทรัพยากร การจัดบุคลากร และการอำนวยการ การวางแผนกลยุทธ์ การติดตามและประเมินผล

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในโดยภาพรวมและรายได้ ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความแตกต่างกัน

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่าง สอดคล้องกับวิจัยของลลนา และอ้อม (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย (เขตภาคกลาง) พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพครูและผู้บริหาร พบว่ามีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบในภาพรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิจัยของปัทมา ศรีพั้ว (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านการกำหนดทิศทางของโรงเรียน และด้านการกำหนดกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนเมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผน

กลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้น ด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยครูที่มีประสบการณ์สอน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์สอน 1- 5 ปี สอดคล้องกับวิจัยของปัทมา ศรีพั้ว (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านการกำหนดทิศทางของโรงเรียน และด้านการกำหนดกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนเมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และสอดคล้องกับวิจัยของปวรพล อุ่นทะวารี (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 พบว่า 1) ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันความคิดเห็นต่อปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อมูลสารสนเทศ กำหนด กลยุทธ์ ที่สำคัญและแต่งตั้งคณะกรรมการในการรวบรวมข้อมูลนั้น ๆ และควรมีการจัดทำตัวบ่งชี้ความสำเร็จเพื่อเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จมาเป็นเครื่องชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของแผนกลยุทธ์

2) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

3) สำนักงานเขตพื้นที่ควรให้สถานศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงคุณภาพ โดยการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกหรือโดยการมีส่วนร่วม
- 2) ควรศึกษารูปแบบการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่

2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา.

ปิกิตตา ศรีพัว. (2557). ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1.การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนครพนม.

วรพล อุ่นทะวาริ. (2555). ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.

วรรณ สุภาพุฒ. (2553). การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สายฝน ภาณุมาศ. (2550). ตัวชี้วัดผลงานหลักกับการวางแผนกลยุทธ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ลลนา และอิม. (2556). การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย (เขตภาคกลาง). การค้นคว้าอิสระ. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

หยดฟ้า ราชมณี. (2554). การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาใน ภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะสถิติ ประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.